

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa **L. P.** nar X, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny , so sídlom v Bratislave, Vazovova 7a, , dieťa rodičov matky **A. V.**, bývajúcej v B., t. č. v B., otca **J. P.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Z. A., advokátom v B. **o zníženie výživného**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 17 P 227/2008, o dovolaní otca maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2009 sp. zn. 20 CoP 68/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 27. mája 2009 č. k. 17P227/2008 – 126 návrh otca na zníženie výživného voči maloletému L. zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že otec nepreukázal takú trvalú , resp. dlhodobú zmenu pomerov na svojej strane, ktorá by odôvodňovala nemožnosť riadneho plnenia vyživovacej povinnosti voči maloletému v určenej výške. Okolnosť , že v uplynulom období bol bez príjmu , vyhodnotil v súlade s ustanovením § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, teda ako vzdanie sa zárobku , nakoľko jeho spolupráca s firmou S. bola ukončená dohodou. Dôvodom bola len skutočnosť, že vo firme to už nešlo tak, ako by malo, t. j. došlo k zníženiu zárobku navýšením počtu pracovníkov. Pritom jeho pracovná aktivita nebola viazaná na jeden konkrétny subjekt, keďže bol živnostníkom (nemal trvalý pracovný pomer) a živnosť mohol

vykonávať samostatne resp. v spolupráci s ďalšími fyzickými, či právnickými osobami. Preto otcom proklamovanú stratu možnosti vykonávať podnikateľskú činnosť na trhu práce vyhodnotil ako účelové tvrdenie, nie ako objektívny a zohľadniteľný dôvod pre zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči jedinému, ťažko zdravotne postihnutému maloletému dieťaťu (na sumu 33,19 €), ktorá nie je adekvátna ani potrebám novonarodeného zdravého dieťaťa. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie otca maloletého dieťaťa rozsudkom z 9. septembra 2009 sp. zn. 20 CoP 68/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa a jeho právnym záverom o nedôvodnosti návrhu na zníženie určeného výživného. Konštatoval, že je dôvodná námietka otca týkajúca sa absencie poučenia o možnosti vzniesť námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi. Táto má ale za následok, že u neho počas celého konania existovala možnosť vzniesť námietku zaujatosti, ktoré vznesenie nebolo časovo obmedzené v zmysle ustanovenia § 15a O. s. p. Právo vzniesť námietku zaujatosti uplatnil v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Je v nej ale uvedené, že mu (ako aj právnenému zástupcovi) nebola daná možnosť sa vyjadriť o svojej zaujatosti voči zákonnej sudkyňi a ak by tak urobil, vylúčil by ju z pojednávania vo veci. Teda nespĺňa náležitosti námietky, nakoľko dôvodom pre vylúčenie zákonného sudcu môže byť iba zákonom kvalifikovaná zaujatosť sudcu (§ 14 O. s. p.), preto na ňu neprihliadol. Ani námietku, podľa ktorej došlo k porušeniu jeho práv postupom súdu prvého stupňa, ktorý pojednával bez prítomnosti právneho zástupcu, nepovažoval za dôvodnú. O termíne pojednávania vedel a svoju neprítomnosť pred ním, ani dodatočne, kvalifikovaným spôsobom neospravedlnil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie otec maloletého dieťaťa. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že prvostupňový súd mu odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tým, že napriek ospravedlneniu právneho zástupcu z neúčasti na pojednávaní z dôvodu závažnej prekážky, astmatickému záchvatu, pojednával v jeho neprítomnosti, tým mu zabránil vyjadriť sa ku

všetkým vykonávaným dôkazom .Postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým , že nenariadil pojednávanie, na ktorom sa mohol osobne zúčastniť a tým, že výrok jeho rozsudku , ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje je nepreskúmateľný. Ako ďalší dovolací dôvod uviedol nesprávne právne posúdenie veci z dôvodu, že nie je možné prinútiť niekoho pracovať a pokiaľ sa v rozsudkoch súdov nižších stupňov uvádza pojem otec dieťaťa, tak ešte nie isté, či je skutočne otcom dieťaťa, keďže bol podaný návrh na určenie otcovstva.

Matka maloletého sa k dovolaniu nevyjadrila a kolízny opatrovník považoval odvolaním napadnuté rozhodnutie za vecne správne. Uviedol, že otec na dieťa výživné neplatí, matka je poberateľkou náhradného výživného. Určená výška výživného je primeraná zárobkovým pomerom otca a nárokom ťažko zdravotne postihnutého dieťaťa , ktoré si vyžaduje celodennú starostlivosť matky .

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu , pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom vo veci upravenej zákonom o rodine (vo veci zníženia výživného na maloleté dieťa).

Podľa § 238 ods. 4 O. s. p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, priznaní

rodičovských práv a povinností maloletého dieťaťa, o určení rodičovstva , o zapretí otcovstva alebo o osvojení.

Podľa citovaného ustanovenia teda v danej veci dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné, pretože ním bolo rozhodnuté vo veci upravenej zákonom o rodine.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu) , ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ O. s. p. (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu väd uvedených v § 237 písm. a/ až e/ , g/ O. s. p. dovolateľ nenamietal a neboli zistené ani dovolacím súdom.

Dovolateľ namietal odňatie mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) postupom prvostupňového súdu tým, že napriek ospravedlneniu neúčasti na pojednávaní právneho zástupcu z dôvodu závažnej prekážky (astmatický záchvat) pojednávanie neodročil , tým mu znemožnil vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Odvolací súd zase prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu právnou úpravou za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa nariadil v danej veci pojednávanie na 2. 2. 2009, ktoré bolo odročené na 25. 3. 2009, kde neprítomnosť otca maloletého dieťaťa ospravedlnil jeho právny zástupca (JUDr. F. T.) z dôvodu, že s ním nebol dlhšiu dobu a nevie kde sa nachádza (zápisnica o pojednávaní, čl. 110 spisu). Toto pojednávanie bolo odročené na 27. 5. 2009, ktorý termín zobrali účastníci na vedomie s tým, že nebudú písomne predvolávaní a právny zástupca zabezpečí účasť otca maloletého dieťaťa. Na pojednávanie dňa 27. 5. 2009 sa dostavil otec maloletého dieťaťa, ale nie jeho právny zástupca, ktorého neprítomnosť ospravedlnil starý otec maloletého zo strany otca z dôvodu jeho pracovnej cesty mimo B. (zápisnica o pojednávaní čl. 121 spisu). Súd pojednával aj bez jeho účasti (§ 101 ods. 2 O. s. p.) a po výsluchu účastníkov konania (otec, matka maloletého, kolízny opatrovník) vo veci rozhodol.

Pokiaľ za uvedenej situácie súd prvého stupňa vzal neprítomnosť právneho zástupcu otca maloletého dieťaťa na vedomie a pokračoval v konaní aj bez jeho účasti, neporušil ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. a svojím postupom neodňal otcovi maloletého možnosť konať pred súdom. Nebolo totiž preukázané tvrdenie uvedené v dovolaní (predtým v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa), že právny zástupca otca maloletého sa súdneho pojednávania nezúčastnil z dôvodu závažnej prekážky, (astmatického záchvatu), keď potvrdenie o jeho dočasnej pracovnej neschopnosti preukazuje neschopnosť práce až od 3. 6. 2009 (pojednávanie bolo 27. 5. 2009). Z obsahu spisu tiež nevyplýva, že by zástupca otca bol žiadal o odročenie pojednávania, ktorú žiadosť by súd mohol posudzovať z hľadiska existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p.

Neopodstatnená je aj námietka, že odvolací súd otcovi maloletého dieťaťa odňal možnosť konať pred súdom, ak prejednal jeho odvolanie bez nariadenia pojednávania.

Zákon č. 384/2008 Z. z. , ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok, s účinnosťou od 15. októbra 2008 zmenil obsah predchádzajúceho znenia ustanovenia § 214 O. s. p. tým, že inak vymedzil prípady, kedy odvolací súd má povinnosť nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie a kedy môže o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem,

V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008).

Podľa § 372p ods. 1 O. s. p. na konanie začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008 , ak nie je ďalej ustanovené inak).

V prejednávanvej veci otec maloletého dieťaťa podal odvolanie 6. júla 2009 a odvolacím súdom bolo rozhodnuté 9. septembra 2009 , teda už za účinnosti uvedenej novely Občianskeho súdneho poriadku. Na danú vec v súvislosti s postupom odvolacieho súdu bolo potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008.

Keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by boli dané dôvody pre nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 1 O. s. p. (krajský súd nepovažoval za potrebné dokazovanie dopĺňať ani zopakovať , súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 115a O. s. p. bez nariadenia pojednávania a nariadenie pojednávania nevyžadoval dôležitý verejný záujem) , odvolací súd v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodol o odvolaní otca maloletého dieťaťa bez

nariadenia pojednávania . Postupom odvolacieho súdu , plne rešpektujúcim platnú úpravu Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008 , sa otcovi maloletého dieťaťa neodňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Otec maloletého dieťaťa namietal tiež nesprávne právne posúdenie veci a inú vadu konania , ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci spočívajúcu v neurčitosti a nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku vo veci samej .

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav . O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis , nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 pís. f/ O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, mali by za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku a nezakladali by prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne) použil správny právny predpis a či ho (ne) správne interpretoval alebo či zo skutkových záverov vyvodil (ne) správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné , ale v preskúmvanej veci o taký prípad nešlo. Pokiaľ ide o nepreskúmateľnosť rozhodnutia táto je konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktorá je relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) , sama osebe však nezakladá prípustnosť dovolania (a to ani podľa § 237 O. s. p.).

Keďže ustanovenia § 237 O. s. p., § 238 ods. 1 až 4 O. s. p. dovolanie otca maloletého dieťaťa proti rozsudku krajského súdu nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietnuť . Vzhľadom

na to Najvyšší súd Slovenskej republiky riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2010

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť:

Hrčková Marta